

EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

الأُمُورُ الْمُعِينَةُ عَلَى الصَّبْرِ
عَلَى أَذَى الْخَلْقِ

Douăzeci de îndrumări ale lui Ibn Taymiyyah,
cu comentariul lui ‘Abd ar-Razzāq al-Badr

**Răbdarea în fața răului făcut de
oameni**

Ibn Taymiyyah • ‘Abd ar-Razzāq
al-Badr

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah
‘Abd ar-Razzāq ibn ‘Abd al-Muḥsin al-Badr

Răbdarea în fața răului făcut de oameni

Douăzeci de îndrumări ale lui Ibn Taymiyyah, cu
comentariul lui ‘Abd ar-Razzāq al-Badr

الأُمُورُ الْمُعِينَةُ عَلَى الصَّبْرِ عَلَى أَذَى
الْخَلْقِ

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: الأمور المعينة على الصبر على أذى الخلق

Ediția I

Ediție în limba română publicată de Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.

Institutul Tawhid · <https://www.tawhid.ro>

Textul arab al Coranului: Tanzil Project, text Uthmani 1.1, <https://tanzil.net>, licența Creative Commons Attribution 3.0. Textul coranic este reprodus fără modificări.

Cuprins

Introducerea comentatorului	1
Lucrurile care ajută la răbdarea în fața răului făcut de oameni	4
1. Allah este Creatorul faptelor robilor	4
2. Să-și privească propriile păcate	6
3. Să privească frumoasa răsplată a iertării	8
4. Iertarea aduce inimii curăție și dulceață	13
5. Adevărata cinste se dobândește prin iertare	15
6. Răsplata este de aceeași natură cu fapta	16
7. Să-și păstreze timpul și inima pentru ceea ce îi folosește	18
8. Să urmeze pilda Trimisului lui Allah ﷺ	19
9. Să privească pricina răului pe care îl suferă	21
10. Allah este alături de cei răbdători și îi iubește	23
11. Răbdarea este jumătate din credință	25
12. Prin răbdare își stăpânește sufletul	26
13. Cel care rabdă Îl are pe Allah drept Ajutător	27
14. Răbdarea îl poate îndrepta pe cel care a făcut rău	28
15. Iertarea ferește de un rău și mai mare	30
16. Să nu ajungă el însuși nedrept	31
17. Ispășirea păcatelor și înălțarea treptelor	32
18. Răbdarea și iertarea îi aduc sprijinitori	33
19. Iertarea are noblețe și cinste	34
20. O faptă bună cheamă alte fapte bune	35
Îndemnuri de încheiere	36

Introducerea comentatorului

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Cel Îndurător.

Laudă lui Allah, Domnul lumilor! Mărturisesc că nimeni nu este vrednic de adorare în afară de Allah, Singurul, Care nu are asociat, și mărturisesc că Muḥammad este robul și Trimisul Său. Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace, lui, familiei sale și tuturor companionilor săi!

O, Allah, dăruiește sufletelor noastre evlavie lor și curățește-le! Tu ești Cel mai bun dintre cei care le curățești; Tu ești Ocrotitorul și Stăpânul lor.

O, Allah, călăuzește-ne spre cele mai frumoase purtări, căci numai Tu călăuzești spre ele! Îndepărtează de la noi purtările rele, căci numai Tu le îndepărtezi de la noi!

În cele ce urmează: răbdarea este o treaptă măreață a religiei și un rang înalt între rangurile ei. Allah — Măreț și Preaînalt este El! — a pomenit-o în multe locuri din Cartea Sa. Imamul Aḥmad — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — a spus chiar: „Allah a pomenit răbdarea în Nobilul Coran în mai mult de nouăzeci de locuri.”¹

Aceasta ne arată limpede însemnătatea și rangul înalt al răbdării, precum și marea nevoie pe care robul o are de ea: în privința faptelor de ascultare, ca să le împlinească; în privința lucrurilor oprite, ca să le părăsească; și în privința nenorocirilor hotărâte pentru el, ca să nu se piardă cu firea și să nu fie nemulțumit.

Robul are nevoie de răbdare, iar răbdarea îl însoțește pe musulman în toate împrejurările sale. O faptă de ascultare se împlinește numai cu răbdare; un păcat se părăsește numai cu

1 Vezi Ibn al-Qayyim, Madārij as-sālikīn, 1/130, ediția Dār al-Kitāb al-‘Arabī, Beirut.

răbdare; iar ceea ce a fost hotărât și decretat se întâmpină într-un chip care îl mulțumește pe Allah și nu-l stârnește mânia numai cu răbdare. Câtă nevoie are musulmanul — și cât de mare este nevoia lui! — să se împodobească cu răbdare în toate împrejurările sale!

Allah — Măreț și Preaînalt este El! — a pomenit răbdarea în multe locuri din Coran, în feluri diferite: a poruncit-o, a oprit opusul ei, i-a laudat și i-a preamărit pe cei răbdători, a pomenit răsplata îmbelșugată și frumoasa întoarcere pregătite pentru ei, le-a dat vestea bună fără restrângere, a spus că îi iubește și că este alături de ei, întărindu-i, ajutându-i și ocrotindu-i. Acestea sunt numai câteva dintre felurile în care răbdarea apare în Cartea lui Allah.

Toate acestea ne arată marea însemnătate a răbdării, înalta ei treaptă și nevoia stăruitoare pe care o avem de ea.

Despre răbdare se poate vorbi pe larg: subiectul cuprinde multe laturi și numeroase aspecte. Aici ne vom mărgini însă la un anumit capitol și la un anumit domeniu al ei: *„răbdarea în fața răului făcut de oameni”*.

Se știe că omul nu scapă în această viață de răul făcut de ceilalți, căci oamenii sunt de multe feluri și se deosebesc prin purtare, fire, însușiri și felul în care se poartă unii cu alții. Musulmanul trebuie să se împodobească cu răbdare.

Printre felurile de răbdare cu care musulmanul trebuie să se împodobească se numără răbdarea în fața răului făcut de oameni. Este un capitol în care multe voințe și suflete se dovedesc prea slabe pentru a-l împlini. De aceea, cuvintele învățaților care lămuresc ce îl ajută pe om să rabde răul făcut de ceilalți sunt pentru musulman un far și o lumină în această pricină.

Textul pe care îl vom comenta este un fragment dintr-o epistolă a lui Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — în care vorbește despre răbdare. El prezintă, într-o expunere frumoasă și deosebit de folositoare, lucrurile care ajută la răbdarea în fața răului făcut de oameni și oferă amănunte pe care cu greu le-ai găsi în altă parte. Allah să aibă milă de acest imam! Cât de frumos este sfatul său și cât de limpede este expunerea lui! Allah să-i dăruiască răsplata cea mai deplină

pentru ceea ce a oferit și a înfăptuit și să-l așeze în cel mai înalt Firdaws! El — Binecuvântat și Preaînalt este! — este Cel care aude, Cel Apropiat, Cel care răspunde.

Îl rog pe Allah Cel Generos, Care ne-a înlesnit acest comentariu la cuvintele lui Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — despre lucrurile care ajută la răbdarea în fața răului făcut de oameni, să facă din el un ajutor pentru noi toți în dobândirea acestei răbdări și să ne așeze printre robii Săi răbdători și recunoscători. Religia are două jumătăți: răbdarea și recunoștința. De aceea s-a spus: „*Răbdarea este jumătate din religie.*”

Îl rugăm pe Allah Cel Generos să ne facă de folos ceea ce ne-a învățat, să ne sporească știința și să facă din ceea ce învățăm o dovadă în favoarea noastră, nu împotriva noastră. El — Binecuvântat și Preaînalt este! — este Cel care aude, Cel Apropiat, Cel care răspunde.²

2 La originea acestei epistole se află o lecție ținută în moscheea al-‘Alā’ ibn ‘Uqbah („Moscheea Asociației al-Firdaws”), din zona al-Firdaws, statul Kuwait, la 29/6/1436 h., prin coordonarea Biroului pentru chestiuni tehnice, aparținând sectorului moscheilor din Ministerul Awqāf-urilor și al Afacerilor Islamice.

Lucrurile care ajută la răbdarea în fața răului făcut de oameni

1. Allah este Creatorul faptelor robilor

ويعين العبد على هذا الصبر عدة أشياء: أحدها: أن يشهد أن الله سبحانه وتعالى خالق أفعال العباد؛ حركاتهم وسكناتهم وإراداتهم، فما شاء الله كان وما لم يشأ لم يكن، فلا يتحرك في العالم العلوي والسفلي ذرة إلا بإذنه ومشيئته، فالعباد آلة، فانظر إلى الذي سلطهم عليك ولا تنظر إلى فعلهم بك تسترح من الهم والغم.

Mai multe lucruri îl ajută pe rob să aibă această răbdare. Primul: să aibă în vedere că Allah — Preaslăvit și Preaînalt este El! — este Creatorul faptelor robilor: al mișcărilor, al stărilor de repaus și al voințelor lor. Ceea ce voiește Allah se întâmplă, iar ceea ce El nu voiește nu se întâmplă. Niciun fir de colb din lumea de sus și din cea de jos nu se mișcă fără îngăduința și voia Sa. Robii sunt un mijloc. Privește, așadar, la Cel care le-a dat putere asupra ta și nu privi la ceea ce îți fac ei: vei găsi ușurare de grijă și înfristare.

Ibn Taymiyyah — text de bază

Comentariul lui al-Badr

Acesta este primul lucru cu care el — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — a început enumerarea lucrurilor care ajută la răbdare: să ai în vedere, o, robule, în această împrejurare, crearea faptelor robilor. Faptele robilor sunt create, iar robul nu voiește nicio faptă decât dacă Allah o voiește:

﴿وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾

„Dar voi nu voiți decât dacă voiește Allah, Domnul lumilor.”
Coran 81:29

Când îți amintești că robii nu fac nicio mișcare, nu stau în repaus și nu săvârșesc nimic altceva fără hotărârea și decretul lui Allah, iar fiecare faptă și fiecare mișcare a lor au fost hotărâte de El, privește lucrurile din această perspectivă. Ce anume a dus la faptul că Allah le-a dat acestor oameni putere să-i facă rău robului? Care este cauza, dintre faptele robului, ce a dus la aceasta?

Ai în vedere că aceștia au săvârșit faptele lor numai prin hotărârea lui Allah și că toate faptele robilor sunt create de Allah. Privește lucrurile din această perspectivă: privește la Cel care le-a dat putere asupra ta și nu la faptele lor. Dacă privești la Cel care le-a dat putere asupra ta, vei începe să cercetezi cauzele care au venit din partea ta și au dus la aceasta. Tocmai acest lucru îl lămurește el — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — în punctul următor.

2. Să-și privească propriile păcate

الثاني مما يعين العبد على هذا الصبر: أن يشهد ذنوبه،
وأن الله إنما سلطهم عليه بذنبه؛ كما قال تعالى:

Al doilea lucru care îl ajută pe rob să aibă această răbdare: să-și aibă în vedere păcatele și faptul că Allah le-a dat putere asupra lui din pricina păcatului său, după cum spune Preaînaltul:

Ibn Taymiyyah — text de bază

﴿وَمَا أَصَبَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فِيمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ﴾

„Orice nenorocire vă lovește este din pricina a ceea ce au săvârșit mâinile voastre. Iar El iartă multe.”

Coran 42:30

فإذا شهد العبد أن جميع ما يناله من المكروه فسيببه
ذنوبه؛ اشتغل بالتوبة والاستغفار من الذنوب التي
سلطهم عليه بسببها عن ذمهم ولومهم والوقعة فيهم. وإذا
رأيت العبد يقع في الناس إذا آذوه ولا يرجع إلى نفسه
باللوم والاستغفار؛ فاعلم أن مصيبتَه مصيبة حقيقية.
وإذا تاب واستغفر وقال: «هذا بذنوبي»؛ صارت في
حقه نعمة. قال علي بن أبي طالب رضي الله عنه كلمة

من جواهر الكلام: لا يرجون عبد إلا ربه، ولا يخافن
عبد إلا ذنبه. وروي عنه وعن غيره: ما نزل بلاء إلا
بذنب، ولا رفع إلا بتوبة.

Când robul are în vedere că pricina tuturor lucrurilor neplăcute care îl ajung sunt păcatele sale, se va îndeletnici cu căința și cu cererea de iertare pentru păcatele din pricina cărora ceilalți au primit putere asupra lui, în loc să-i osândească, să-i învinuiască și să-i vorbească de rău. Când îl vezi pe rob că îi vorbește de rău pe oameni atunci când îi fac rău și că nu se întoarce către sine, învinuindu-se și cerând iertare, să știi că nenorocirea lui este cu adevărat o nenorocire. Dacă însă se căiește, cere iertare și spune: „Aceasta este din pricina păcatelor mele”, ea devine pentru el o binecuvântare. ‘Alī ibn Abī Ṭālib — Allah să fie mulțumit de el! — a spus un cuvânt dintre nestematele vorbirii: „Niciun rob să nu-și pună nădejdea decât în Domnul său și niciun rob să nu se teamă decât de păcatul său.” S-a relatat de la el și de la alții: „Nicio încercare nu s-a abătut decât din pricina unui păcat și nicio încercare nu a fost înlăturată decât prin căință.”

Ibn Taymiyyah — text de bază

Comentariul lui al-Badr

Acesta este al doilea lucru care ajută la răbdarea în fața răului făcut de oameni și se întemeiază pe cel dinaintea lui. Dacă robul cugetă la faptul că faptele robilor sunt create și privește, în această împrejurare, la Cel care le-a dat oamenilor putere să-i facă acest rău, își va îndrepta mustrarea și învinuirea către sine. Va spune: „Allah le-a dat acestora putere să-mi facă rău numai din pricina păcatelor, a neglijenței și a lipsurilor mele.” În loc să-i insulte, să-i vorbească de rău și să-i învinuiască, se va preocupa de propriile lipsuri și de păcatele care au făcut ca acești oameni să primească putere asupra lui. Va cere des iertare și se va căi către Allah pentru aceste păcate, fie că le cunoaște, fie că nu le cunoaște. Se va căi către Allah și va cere multă iertare.

În felul acesta se vor împlini în el cuvintele prețioase pe care Shaykh al-Islâm Ibn Taymiyyah — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — le-a transmis de la ‘Alī ibn Abī Ṭālib, care a spus — Allah să fie mulțumit de el și să-l mulțumească! —: „Niciun rob să nu-și pună nădejdea decât în Domnul său și niciun rob să nu se teamă decât de păcatul său.”

El nu-și pune nădejdea decât în Domnul său în toate nevoile, dorințele și cererile sale, fie ele religioase ori lumești, căci întreaga orânduire se află în Mâna lui Allah, Preaslăvit și Preaînalt. Nu se teme decât de păcatul său, căci păcatele sale sunt cele care îi pricinuesc pieirea. Nicio încercare nu s-a abătut decât din pricina unui păcat și nicio încercare nu a fost înlăturată decât prin căință.

3. Să privească frumoasa răsplată a iertării

الثالث: أن يشهد العبد حسن الثواب الذي وعده الله
لمن عفا وصبر؛ كما قال تعالى:

Al treilea: robul să aibă în vedere frumoasa răsplată pe care Allah a făgăduit-o celui care iartă și rabdă, după cum spune Preaînaltul:

Ibn Taymiyyah — text de bază

﴿وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٍ مِثْلُهَا ۖ فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ ۚ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ﴾

„Răsplata unei fapte rele este o faptă rea asemenea ei. Însă cel care iartă și îndreaptă lucrurile își are răsplata la Allah. El nu-i iubește pe cei nedrepekți.”

Coran 42:40

ولما كان الناس عند مقابلة الأذى ثلاثة أقسام: ظالم يأخذ فوق حقه، ومقتصد يأخذ بقدر حقه، ومحسن يعفو ويترك حقه، ذكر الأقسام الثلاثة في هذه الآية، فأولها للمقتصدين، ووسطها للسابقين، وآخرها للظالمين. ويشهد نداء المنادي يوم القيامة: «ألا ليقم من وجب أجره على الله»، فلا يقم إلا من عفا وأصلح، وإذا شهد مع ذلك فوت الأجر بالانتقام والاستيفاء سهل عليه الصبر والعفو.

Întrucât, atunci când răspund răului făcut lor, oamenii sunt de trei feluri — un nedrept care ia mai mult decât i se cuvine, un om cumpătat care ia atât cât i se cuvine și un binefăcător care iartă și renunță la dreptul său —, cele trei feluri au fost pomenite în acest verset: începutul este pentru cei cumpătați, mijlocul pentru cei care îi întrec pe ceilalți în bine, iar sfârșitul pentru cei nedrepti. Să aibă în vedere și chemarea celui care va striga în Ziua Învierii: „Să se ridice cel a cărui răsplată este datorată de Allah!” Nu se va ridica decât cel care a iertat și a îndreptat lucrurile. Dacă, pe lângă aceasta, are în vedere că pierde răsplata răzbunându-se și luându-și deplin dreptul, răbdarea și iertarea îi vor fi ușoare.

Ibn Taymiyyah — text de bază

Comentariul lui al-Badr

Acesta este al treilea lucru: robul să aibă în vedere frumusețea răsplătii, adică ceea ce Allah le-a pregătit, în această privință — răbdarea în fața răului făcut de oameni —, celor care rabdă răul lor și celor care îi iartă. Sunt două trepte, una mai înaltă decât cealaltă. Prima este treapta răbdării: să rabde răul lor. Mai sus decât ea este să-i ierte. Iertarea are un rang mai înalt:

﴿وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾^ف

„Și care îi iartă pe oameni. Allah îi iubește pe cei care fac bine.”

Fragment coranic; Coran 3:134

Acesta este un rang al facerii de bine la care nu ajunge oricine. La el ajung dintre robii lui Allah — Binecuvântat și Preaînalt este El! — cei apropiați Lui și cei care fac bine. Ceea ce ajută la dobândirea lui este să ai în vedere răsplata: să rabzi răul lor dorind ceea ce este la Allah sau să faci ceva mai înalt, și anume să-i ierți, căutând răsplata aflată la Allah, căci Allah îi iubește pe cei care îi iartă pe oameni.

El a adus aici acest verset nobil:

﴿وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٍ مِثْلُهَا^ط فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ^ج إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ﴾

„Răsplata unei fapte rele este o faptă rea asemenea ei. Însă cel care iartă și îndreaptă lucrurile își are răsplata la Allah. El nu-i iubește pe cei nedrepekți.”

Coran 42:40

Allah a pomenit în acest verset trei trepte ale purtării oamenilor față de răul primit de la ceilalți.

Prima treaptă: răsplătirea faptei rele cu una asemenea ei și pedepsirea agresorului pe măsura agresiunii sale, fără depășire ori

încălcare. Aceasta este îngăduită și este ceea ce apare în cuvintele Preaînaltului:

﴿وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا﴾

„Răspлата unei fapte rele este o faptă rea asemenea ei.”

Fragment coranic; Coran 42:40

La fel sunt și cuvintele Preaînaltului:

﴿وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ ۚ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ﴾

„Dacă pedepsiți, pedepsiți pe măsura a ceea ce vi s-a făcut. Dar dacă răbdați, aceasta este mai bine pentru cei răbdători.”

Coran 16:126

A doua treaptă: iertarea, cea mai înaltă dintre aceste trepte. De aceea Allah a spus:

﴿فَنَنْعَفَا وَأُصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ﴾

„Însă cel care iartă și îndreaptă lucrurile își are răspлата la Allah.”

Fragment coranic; Coran 42:40

Darul este pe măsura Celui care îl dă. În privința acestui dar, Allah a îndreptat privirea spre Sine și a spus: „Răspлата lui este la Allah”, adică răspлата acestor oameni este măreață și îmbelșugată la El.

A treia treaptă: pedepsirea cu mai mult decât măsura răului primit, încălcarea și depășirea limitei. Aceasta este nedreptate. Allah a pomenit această treaptă prin cuvintele:

﴿إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ﴾

„El nu-i iubește pe cei nedrepti.”

Fragment coranic; Coran 42:40

Așadar, în această împrejurare — răul primit — oamenii sunt de trei feluri:

1. Nedreptul: cel care ia mai mult decât i se cuvine.
2. Omul cumpătat: cel care ia atât cât i se cuvine.
3. Binefăcătorul: cel care iartă și renunță la dreptul său. Acesta este cel mai bun dintre cele trei feluri.

Allah a adunat aceste trei feluri în acest verset nobil.

Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah a spus: „Să aibă în vedere” — adică în privința frumuseții răsplății — „chemarea celui care va striga în Ziua Învierii: «Să se ridice cel a cărui răsplată este datorată de Allah!» Atunci se vor ridica cei care i-au iertat pe oameni”, după cum se arată în continuarea relatării.³

Lanțul de transmitere al acestei relatări a fost însă discutat critic. Versetul este suficient pentru a dovedi același înțeles, căci Allah a spus:

﴿فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ﴾

„Însă cel care iartă și îndreaptă lucrurile își are răsplata la Allah.”

Fragment coranic; Coran 42:40

3 Relatat de Ibn Abī Hātim, Ibn Mardawayh și al-Bayhaqī în Shu‘ab al-imān, de la Ibn ‘Abbās și Anas — Allah să fie mulțumit de ei! Vezi as-Suyūṭī, ad-Durr al-manthūr, 7/359.

4. Iertarea aduce inimii curăție și dulceață

الرابع: أن يشهد أنه إذا عفا وأحسن، أورثه ذلك من سلامة القلب لإخوانه ونقائه من الغش والغل وطلب الانتقام وإرادة الشر، وحصل له من حلاوة العفو ما يزيد لذته ومنفعته عاجلا وآجلا على المنفعة الحاصلة له بالانتقام أضعافا مضاعفة، ويدخل في قوله تعالى:

Al patrulea: să aibă în vedere că, dacă iartă și face bine, aceasta îi va aduce curăția inimii față de frații săi și o va curăța de înșelăciune, de ranchiună, de dorința răzbunării și de voința de a face rău. Va dobândi din dulceața iertării o bucurie și un folos, acum și mai târziu, care întrec de multe ori folosul pe care l-ar fi obținut prin răzbunare. Va intra sub înțelesul cuvintelor Preaînaltului:

Ibn Taymiyyah — text de bază

﴿وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾

„Allah îi iubește pe cei care fac bine.”

Fragment coranic; Coran 3:134

فيصير محبوبا لله، ويصير حاله حال من أخذ منه درهم
فَعَوَضَ عَلَيْهِ الْوَفَا مِنَ الدَّنَانِيرِ، فَحِينَئِذٍ يَفْرَحُ بِمَا مِنْ اللَّهِ
عَلَيْهِ أَعْظَمُ فَرَحٍ مَا يَكُونُ.

Astfel, el va deveni iubit de Allah, iar starea lui va fi asemenea stării celui căruia i s-a luat un dirham și i s-au dat în schimb mii de dinari. Atunci se va bucura nespus de mult de ceea ce Allah i-a dăruit.

Ibn Taymiyyah — text de bază

Comentariul lui al-Badr

Adică, dacă iartă și face bine, aceasta îi aduce curăția inimii față de frații săi și o curăță de înșelăciune, de dorința răzbunării și de voința de a face rău. Va dobândi din dulceața iertării o bucurie și un folos, acum și mai târziu, mai mari decât folosul pe care l-ar obține prin răzbunare.

Unii oameni se răzbună ca să-și verse mânia și să se liniștească; cred că prin răzbunare vor dobândi tihna. Dar lucrurile stau tocmai pe dos, după cum a lămurit el — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! Tihna se află în iertare. În această privință, tihna și bucuria omului se află în iertare, iar iertarea nu-i aduce robului decât mai multă cinste.

Omul își poate închipui că iertarea este umilire, însă ea nu-i aduce decât mai multă cinste, tihnă, bucurie și împăcare. Să aibă, așadar, în vedere această treaptă: dacă iartă, se liniștește, iar pieptul lui rămâne curat de ranchiună, ură și invidie. Iartă, caută ceea ce este la Allah și își odihnește inima. Acesta este un rang mareț. Dacă robului îi este dat să-l aibă în vedere, lucrul acesta îl va ajuta, cu îngăduința lui Allah — Binecuvântat și Preaînalt este El! —, să rabde răul făcut de oameni.

5. Adevărata cinste se dobândește prin iertare

الخامس: أن يعلم أنه ما انتقم أحد قط لنفسه إلا أورثه
ذلك ذلا يجده في نفسه، فإذا عفا عنه الله تعالى،
وهذا مما أخبر به الصادق المصدوق عليه السلام حيث يقول:
«ما زاد الله عبدا بعفو إلا عزا». فالعز الحاصل له
بالعفو أحب إليه وأنفع له من العز الحاصل له بالانتقام،
فإن هذا عز في الظاهر وهو يورث في الباطن ذلا،
والعفو ذل في الباطن وهو يورث العز باطنا وظاهرا.

Al cincilea: să știe că nimeni nu s-a răzbunat vreodată pentru sine fără ca aceasta să-i lase o umilință pe care o simte înăuntrul său. Dacă iartă însă, Allah Preaînaltul îi dă cinste. Acesta este unul dintre lucrurile vestite de Cel Sincer și Vrednic de Crezare ﷺ, care spune: „Allah nu-i sporește robului prin iertare decât cinstea.” Cinstea dobândită prin iertare îi este mai dragă și mai folositoare decât cinstea dobândită prin răzbunare. Aceasta din urmă este o cinste în afară, care lasă înăuntru umilință; iertarea este o umilire înăuntru, care aduce cinste și înăuntru, și în afară.

Ibn Taymiyyah — text de bază

Comentariul lui al-Badr

Acestea sunt cuvinte deosebit de însemnate, pe care el — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — le-a rostit pentru a explica acest hadith: „Allah nu-i sporește robului prin iertare decât cinstea.”⁴ Printre lucrurile care îl ajută pe rob să rabde răul primit se

4 Relatat de Muslim, nr. 2588, din hadithul lui Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el!

numără să știe că nimeni nu s-a răzbunat vreodată pentru sine fără ca aceasta să-i lase o umilință pe care o simte înlăuntrul său. Dacă iartă însă, Allah îi dă cinste datorită iertării sale.

Cine privește purtarea practică a oamenilor în această privință vede că cei mai mulți cred că cinstea se află numai în răzbunare și în luarea revanșei și că a nu-ți lua revanșa este umilire: „Cum să faci cutare și cutare lucru, iar eu să nu mă răzbun pe el?! Aceasta este umilință!”

Cei mai mulți oameni cred, așadar, că cinstea se află în luarea revanșei și în răzbunarea pentru sine, pe când adevărata cinste se află în iertare: „Allah nu-i sporește robului prin iertare decât cinstea.”

Privește această frumoasă lămurire a lui Shaykh al-Islām: „Cinstea dobândită prin iertare îi este mai dragă și mai folositoare decât cinstea dobândită prin răzbunare. Aceasta este o cinste în afară” — adică răzbunarea este o cinste în afară — „care lasă înăuntru umilință; iertarea este o umilire înăuntru” — despre cel care iartă se crede că s-a umilit —, „dar ea”, în realitate, „aduce cinste și înăuntru, și în afară”.

6. Răsplata este de aceeași natură cu fapta

السادس - وهي من أعظم الفوائد : أن يشهد أن الجزاء من جنس العمل، وأنه نفسه ظالم مذنب، وأن من عفا عن الناس عفا الله عنه، ومن غفر لهم غفر الله له. فإذا شهد أن عفوه عنهم وصفحه وإحسانه مع إساءتهم إليه سبب لأن يجزيه الله كذلك من جنس عمله فيعفو

عنه ويصفح ويحسن إليه على ذنوبه، ويسهل عليه عفو
وصبره، ويكفي العاقل هذه الفائدة.

Al șaselea — și acesta este unul dintre cele mai mari foloase —: să aibă în vedere că răsplata este de aceeași natură cu fapta, că el însuși este nedrept și păcătos, că pe acela care îi iartă pe oameni îl iartă Allah și că pe acela care le trece cu vederea greșelile îl iartă Allah. Dacă are în vedere că iertarea, îngăduința și binefacerea sa față de ei, în ciuda răului lor față de el, sunt un mijloc prin care Allah îl va răsplăti potrivit faptei sale — îl va ierta, îi va trece cu vederea greșelile și îi va face bine, în pofida păcatelor sale —, iertarea și răbdarea îi vor fi ușoare. Pentru omul cu judecată, acest folos este suficient.

Ibn Taymiyyah — text de bază

Comentariul lui al-Badr

Adică, printre lucrurile care îl ajută pe rob să rabde răul făcut de oameni se numără să aibă în vedere că răsplata este de aceeași natură cu fapta. Dacă îi ierți pe oameni, Allah îți iartă păcatele și lipsurile în împlinirea dreptului Său și te răsplătește pentru iertarea ta cu iertare de la El. Allah îi iubește pe cei care îi iartă pe oameni. Dacă ierți răul făcut de robi, căutând ceea ce este la Allah, Allah te răsplătește potrivit faptei tale și te iartă.

7. Să-și păstreze timpul și inima pentru ceea ce îi folosește

السابع: أن يعلم أنه إذا اشتغلت نفسه بالانتقام وطلب
المقابلة؛ ضاع عليه زمانه وتفرق عليه قلبه، وفاته من
مصلحه ما لا يمكن استدراكه، ولعل هذا أعظم عليه
من المصيبة التي نالته من جهتهم، فإذا عفا وصفح فرغ
قلبه وجسمه لمصلحه التي هي أهم عنده من الانتقام.

Al șaptelea: să știe că, dacă sufletul său se preocupă de răzbunare și de dorința de a răspunde răului primit, își va pierde timpul, inima i se va risipi și va pierde dintre lucrurile care îi sunt de folos unele pe care nu le va mai putea recupera. Poate că aceasta va fi pentru el mai gravă decât nenorocirea venită din partea lor. Dacă însă iartă și trece cu vederea, își va elibera inima și trupul pentru lucrurile care îi sunt de folos și pe care le socotește mai însemnate decât răzbunarea.

Ibn Taymiyyah — text de bază

Comentariul lui al-Badr

Și aceasta este o observație însemnată în această privință: dacă omul se îndeletnicește cu răzbunarea și începe să facă planuri, să pregătească și să lucreze la răzbunare, în realitate, prin timpul din viața sa pe care l-a irosit și l-a pierdut, a ratat o parte din timpul ce putea fi folosit pentru lucruri mai folositoare decât cele cu care s-a ocupat, fie ele dintre interesele sale religioase ori lumești.

De aceea, robul trebuie să-și liniștească sufletul și să-și spună: „În loc să pierd timp și osteneală pentru răul primit, iert de dragul lui Allah sau rabd acest rău, căutând ceea ce este la Allah, și îmi păstrez timpul.” Răbdarea în fața răului făcut de oameni este una dintre căile de păstrare a timpului și de evitare a irosirii lui.

8. Să urmeze pilda Trimisului lui Allah ﷺ

الثامن: أن انتقامه واستيفاءه وانتصاره لنفسه وانتقامه لها؛ فإن رسول الله ﷺ ما انتقم لنفسه قط، فإذا كان هذا خير خلق الله وأكرمهم على الله لم ينتقم لنفسه، مع أن أذاه أذى الله، ويتعلق به حقوق الدين، ونفسه أشرف الأنفس وأزكاها وأبرها وأبعدها من كل خلق مذموم، وأحقها بكل خلق جميل، ومع هذا فلم يكن ينتقم لها، فكيف ينتقم أحدنا لنفسه التي هو أعلم بها وبما فيها من الشرور والعيوب، بل الرجل العارف لا تساوي نفسه عنده أن ينتقم لها، ولا قدر لها عنده يوجب عليه انتصاره لها.

Al optulea: în privința răzbunării sale, a luării depline a dreptului său și a apărării de sine, să aibă în vedere că Trimisul lui Allah ﷺ nu s-a răzbunat niciodată pentru sine. Dacă cel mai bun dintre făpturile lui Allah și cel mai cinstit înaintea Lui nu s-a răzbunat pentru sine, deși ofensarea lui este o ofensă adusă lui Allah și de el se leagă drepturile religiei, iar sufletul său este cel mai nobil, cel mai curat, cel mai drept, cel mai îndepărtat de orice purtare vrednică de ocară și cel mai îndreptățit la orice purtare frumoasă — dacă, în ciuda tuturor acestora, el nu se răzbuna pentru sine —, cum se poate răzbuna vreunul dintre noi pentru sine, când el însuși își cunoaște cel mai bine sufletul,

relele și lipsurile lui? Mai mult, omul care are cunoaștere nu socotește că propriul său suflet are o asemenea valoare încât să se răzbune pentru el și nu-i dă o însemnătate care să-l oblige să-ia apărarea.

Ibn Taymiyyah — text de bază

Comentariul lui al-Badr

Adică omul să privească viața Profetului — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! Allah l-a făcut pildă pentru robi, după cum spune Preaînaltul:

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾

„Aveți în Trimisul lui Allah o pildă frumoasă, pentru cel care nădăjduiește în Allah și în Ziua de Apoi și Îl pomenește mult pe Allah.”

Coran 33:21

Sufletul Profetului — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! — este cel mai nobil, cel mai curat, cel mai bun și cel mai înalt în rang dintre suflete. Profetul ﷺ nu s-a răzbunat niciodată pentru sine și nu s-a mâniat niciodată pentru sine. Însă când erau încălcate cele sfinte ale lui Allah, nimic nu putea sta în calea mâniei sale — binecuvântările și pacea lui Allah fie asupra lui!

‘Ā’ishah — Allah să fie mulțumit de ea! — a spus: „Trimisul lui Allah ﷺ nu s-a răzbunat pentru sine pentru nimic din ceea ce i se făcea, până când erau încălcate cele sfinte ale lui Allah; atunci se răzbuna pentru Allah.”⁵

În viața sa nu s-a pomenit răzbunare pentru sine sau mânie pentru sine, deși el — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! — a fost vătămat de multe ori și a suferit rău foarte mare. În luminoasa sa viață — binecuvântările și pacea lui Allah fie asupra lui! — nu s-a transmis că s-ar fi răzbunat vreodată pentru sine.

5 Relatat de al-Bukhārī, nr. 6853 — aceasta fiind formularea sa —, și Muslim, nr. 2327.

Așadar, printre lucrurile care te ajută să rabzi răul făcut de făpturi se numără să privești această viață luminoasă, viața nobilului nostru Profet — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! —, și să te străduiești să-i urmezi frumos pilda și să-i urmezi călăuzirea. Binecuvântările, pacea și binefacerile lui Allah fie asupra lui!

9. Să privească pricina răului pe care îl suferă

التاسع: إن أؤذي على ما فعله الله أو على ما أمره به من طاعته ونهي عنه من معصيته؛ وجب عليه الصبر ولم يكن له الانتقام؛ فإنه قد أؤذي في الله فأجره على الله. ولهذا لما كان المجاهدون في سبيل الله ذهب دماؤهم وأموالهم في الله لم تكن مضمونة، فإن الله اشترى منهم أنفسهم وأموالهم، فالثمن على الله لا على الخلق، فمن طلب الثمن منهم لم يكن له على الله ثمن، فإنه من كان في الله تلفه كان على الله خلفه. وإن كان قد أؤذي على مصيبة فليرجع باللوم على نفسه، ويكون في لومه لها شغل عن لومه لمن آذاه. وإن كان قد أؤذي على حظ فليوطن نفسه على الصبر، فإن نيل الحظوظ دونه أمر

أمر من الصبر، فمن لم يصبر على حر الهواجر والأمطار
والثلوج ومشقة الأسفار ولصوص الطريق، وإلا فلا
حاجة له في المتاجرة. وهذا أمر معلوم عند الناس أن
من صدق في طلب شيء من الأشياء بذل من الصبر
في تحصيله بقدر صدقه في طلبه.

Al nouălea: dacă i se face rău din pricina a ceea ce a făcut pentru Allah ori pentru ascultarea pe care Allah i-a poruncit-o ori pentru îndepărtarea de păcatul pe care El i l-a oprit, trebuie să rabde și nu îi este îngăduiut să se răzbune. El a fost vătămat pentru Allah, iar răsplata sa este la Allah. De aceea, când cei care au luptat pe calea lui Allah și-au vărsat sângele și și-au pierdut averile pentru Allah, acestea nu au fost supuse despăgubirii, căci Allah a cumpărat de la ei viețile și averile lor. Prețul este datorat de Allah, nu de făpturi. Cine cere prețul de la ele nu mai are un preț la Allah, căci celui care a pierdut pentru Allah, Allah îi dă în schimb. Dacă i s-a făcut rău din pricina unei nenorociri, să îndrepte învinuirea către sine și să se îndeletnicească cu mustrea de sine, în loc să-l învinuiască pe cel care i-a făcut rău. Dacă i s-a făcut rău pentru un folos al său, să-și pregătească sufletul pentru răbdare. Dobândirea foloaselor cere întâmpinarea unor lucruri mai amare decât răbdarea. Cine nu rabdă arșița amiezii, ploile, zăpezile, greutatea călătoriilor și tâlharii de pe drum nu are de ce să se îndeletnicească cu negoțul. Oamenii știu că acela care dorește cu adevărat un lucru pune în dobândirea lui o răbdare pe măsura sincerității dorinței sale.

Ibn Taymiyyah — text de bază

Comentariul lui al-Badr

Adică răul făcut robului de ceilalți poate avea mai multe înfățișări.

Prima: oamenii îi pot face rău din pricina lucrurilor ce țin de religie: de pildă, el poruncește binele, oprește răul, cheamă la Allah sau îi învață pe oameni binele, iar ei îi fac rău pentru că poruncește binele, oprește răul ori cheamă la Allah. Acestuia i s-a făcut rău pe calea lui Allah. Să nu se răzbune pe ei, ci să caute ceea ce este la Allah. Aceasta este pe calea lui Allah și este un rău pe care l-a suferit în ascultarea de Allah. Să caute, așadar, ceea ce este la Allah și să rabde răul lor, fiindcă acest rău este pentru Allah și în ascultarea de Allah; să nădăjduiască pentru el ceea ce este la Allah.

A doua: dacă i s-a făcut rău din pricina unei nenorociri, să îndrepte învinuirea către sine și să se îndeletnicească cu mustrarea de sine, în loc să-l învinuiască pe cel care i-a făcut rău.

A treia: dacă i s-a făcut rău pentru unul dintre foloasele acestei lumi, să-și pregătească sufletul pentru răbdare, așa cum cei ce se îndeletnicesc cu negoțul, cu afacerile și cu dobândirea câștigurilor se pregătesc să îndure răul pe care îl întâlnesc pe drumul către câștigurile pe care le doresc și le nădăjduiesc. Credinciosului i se cuvine cu atât mai mult să facă aceasta.

10. Allah este alături de cei răbdători și îi iubește

العاشر: أن يشهد معية الله معه إذا صبر، ومحبة الله له
إذا صبر، ورضاه، ومن كان الله معه دفع عنه أنواع
الأذى والمضرات ما لا يدفعه عنه أحد من خلقه. قال
تعالى:

Al zecelea: să aibă în vedere că Allah este alături de el când rabdă, că Allah îl iubește când rabdă și că este mulțumit de el. De la cel alături de care este Allah, El înlătură feluri de rău și de vătămare pe care nicio făptură nu le-ar putea înlătura de la el. Preaînaltul spune:

Ibn Taymiyyah — text de bază

﴿وَأَصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾^ج

„Și răbdați! Allah este alături de cei răbdători.”

Fragment coranic; Coran 8:46

وقال تعالى:

Și Preaînaltul spune:

Ibn Taymiyyah — text de bază

﴿وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ﴾

„Allah îi iubește pe cei răbdători.”

Fragment coranic; Coran 3:146

Comentariul lui al-Badr

Să privească, așadar, această răsplată, faptul că Allah este alături de el și această iubire — iubirea lui Allah pentru cei răbdători.

Gândul la acestea îl va îndepărta de dorința răzbunării. Va răbda răul făcut de făpturi ca să fie dintre cei pe care Allah îi iubește:

﴿وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ﴾

„Allah îi iubește pe cei răbdători.”

Fragment coranic; Coran 3:146

Și ca să dobândească faptul că Allah este alături de el:

﴿إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾

„Allah este alături de cei răbdători.”

Fragment coranic; Coran 8:46

Aceasta este o însoțire aparte, în care se află ajutorul, ocrotirea, reușita, îndrumarea spre ceea ce este drept, sprijinul, binele și binecuvântarea. Să-și pregătească sufletul pentru răbdare, ca să dobândească această însoțire și această iubire.

11. Răbdarea este jumătate din credință

الحادي عشر: أن يشهد أن الصبر نصف الإيمان، فلا
يبدل من إيمانه جزءاً في نصرة نفسه، فإذا صبر فقد
أحرز إيمانه وصانه من النقص، والله يدفع عن الذين
آمنوا.

Al unsprezecelea: să aibă în vedere că răbdarea este jumătate din credință și să nu dea nimic din credința sa pentru a-și apăra propria persoană. Dacă rabdă, și-a păstrat credința și a ferit-o de împușinare, iar Allah îi apără pe cei care cred.

Ibn Taymiyyah — text de bază

Comentariul lui al-Badr

Și acesta este unul dintre lucrurile care ajută la răbdare: răbdarea este jumătate din credință. Credința are două jumătăți: răbdarea și recunoștința, după cum a spus el — binecuvântarea și pacea fie asupra lui! —: „Minunată este starea credinciosului! Întreaga sa stare este un bine, iar aceasta nu îi este dată decât credinciosului. Dacă îl ajunge o bucurie, este recunoscător și aceasta este un bine pentru el; dacă îl ajunge o nenorocire, rabdă și aceasta este un bine pentru el.”⁶ Așadar, credința este răbdare și recunoștință. Aceste două trepte au fost pomenite în multe versete:

﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ﴾

„În aceasta sunt semne pentru orice om stăruitor în răbdare și recunoscător.”

Fragment coranic; Coran 14:5

6 Relatat de Muslim, nr. 2999, din hadithul lui Șuhayb ar-Rūmī — Allah să fie mulțumit de el!

Aceste cuvinte apar în patru locuri din Coran. Religia și credința au, așadar, două jumătăți: o jumătate este răbdarea și o jumătate este recunoștința.

Cel căruia i s-a făcut rău să spună: „*Nu mă răzbun, ci rabd, ca să păstrez acest rang măreț și această treaptă înaltă a religiei, care este răbdarea. Nu dau din ea nici măcar o parte mică ori o măsură neînsemnată, ca să nu pierd nimic din partea mea și din ceea ce mi-a fost dat din această treaptă, care este jumătate din credință.*”

12. Prin răbdare își stăpânește sufletul

الثاني عشر: أن يشهد أن صبره حكم منه على نفسه،
وقهر لها، وغلبة لها، فتى كانت النفس مقهورة معه
مغلوبه لم تطمع في استرقاقه وأسره وإيقائه في المهالك.
ومتى كان مطيعا لها سامعا منها مقهورا معها لم تزل به
حتى تهلكه، أو تداركه رحمة من ربه، فلو لم يكن في
الصبر إلا قهره لنفسه ولشيطانه؛ فحينئذ يظهر سلطان
القلب وثبت جنوده ويفرح ويقوى ويطرد العدو عنه.

Al doisprezecelea: să aibă în vedere că răbdarea sa înseamnă stăpânire asupra propriului suflet, supunerea și biruirea lui. Cât timp sufletul îi este supus și biruit, nu va râvni să-l înrobească, să-l ia prizonier și să-l arunce în pieire. Dacă însă el îi este ascultător, îi dă curs și este biruit de el, sufletul nu-l va lăsa până când nu-l va duce la pieire, dacă nu-l va ajunge mila Domnului său. Chiar dacă răbdarea nu ar avea alt folos decât biruirea propriului suflet și a diavolului său, atunci se arată stăpânirea inimii, oștile ei se întăresc, ea se bucură, prinde putere și îl alungă pe vrăjmaș.

Ibn Taymiyyah — text de bază

Comentariul lui al-Badr

Și acesta este unul dintre lucrurile care ajută la răbdarea în fața răului făcut de oameni. Dacă rabzi răul lor, răbdarea ta este o biruință a ta asupra propriului suflet și păstrezi puterea de a hotărî cum te porți. Cel care se răzbună, în schimb, este dus de ceea ce îi cere sufletul și îl îndeamnă să facă: să-și verse mânia, să se răzbune și altele asemenea.

13. Cel care rabdă Îl are pe Allah drept Ajutător

الثالث عشر: أن يعلم أنه إن صبر فالله ناصره ولا بد،
فالله وكيل من صبر وأحال ظالمه على الله، ومن انتصر
لنفسه وكله الله إلى نفسه فكان هو الناصر لها. فأين من
ناصره الله خير الناصرين إلى من ناصره نفسه أعجز
الناصرين وأضعفه؟!

Al treisprezecelea: să știe că, dacă rabdă, Allah îl va ajuta negreșit. Allah este Ocrotitorul celui care rabdă și Îi încredințează Lui judecata celui care l-a nedreptățit. Pe acela care își face singur dreptate, Allah îl lasă în seama propriului suflet, iar el însuși devine apărătorul său. Ce depărtare este între cel al cărui Ajutător este Allah, Cel mai bun dintre ajutători, și cel al cărui ajutător este propriul său suflet, cel mai neputincios și mai slab dintre ajutători!

Ibn Taymiyyah — text de bază

Comentariul lui al-Badr

Adică robul să-și încredințeze treaba lui Allah, să ceară de la Allah ajutorul, dreptul său și împlinirea treburilor sale și să-și lase întreaga treabă în seama Lui. Aceasta să-i fie starea: să rabde și să aștepte ca rod al răbdării sale ajutor, întărire și reușită de la Allah.

În hadith se spune: „Ajutorul vine odată cu răbdarea.”⁷

14. Răbdarea îl poate îndrepta pe cel care a făcut rău

الرابع عشر: أن صبره على من آذاه واحتماله له يوجب رجوع خصمه عن ظلمه وندامته، واعتذاره، ولوم الناس له، فيعود بعد إيدائه له مستحييا منه نادما على ما فعله، بل يصير مواليا له. وهذا معنى قوله تعالى:

Al paisprezecelea: răbdarea față de cel care i-a făcut rău și îndurarea lui îl fac pe potrivnic să renunțe la nedreptate, să regrete și să-și ceară iertare, iar pe oameni îi fac să-l mustre. După ce i-a făcut rău, se va întoarce rușinat înaintea lui și cu părere de rău pentru ceea ce a făcut; mai mult, îi va deveni apropiat. Acesta este înțelesul cuvintelor Preaînaltului:

Ibn Taymiyyah — text de bază

﴿ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدُوٌّ
كَانَهُ وَلِيًّا حَمِيمًا وَمَا يَلْقَاهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يَلْقَاهَا إِلَّا
ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ﴾

„Respinge răul prin ceea ce este mai bun, și atunci cel între care și tine era dușmănie va deveni ca un prieten apropiat. Însă aceasta nu le este dată decât celor care rabdă și nu îi este dată decât celui înzestrat cu o parte măreață.”

Fragment coranic; Coran 41:34-35

7 Relatat de Aḥmad, nr. 2800, din hadithul lui Ibn ‘Abbās — Allah să fie mulțumit de amândoi! Al-Albānī l-a declarat autentic în as-Silsilah aṣ-ṣaḥīḥah, nr. 2382.

Comentariul lui al-Badr

Ceea ce a pomenit el — Allah să aibă milă de el! — este un lucru pe care îl cunosc mulți dintre cei care îndură răul făcut de ceilalți și îi răspund prin răbdare. Dacă cineva îți face rău și îl înduri, apoi îți face din nou rău și îl înduri, apoi îți face iar rău și îl înduri, te porți blând cu el și respingi răul lui prin bine, la sfârșit îi va fi rușine înaintea ta, îți va cere iertare și se va purta cu tine în cel mai frumos chip. Prin aceasta, l-ai ajutat împotriva propriului său suflet; tu îți găsești liniștea și ajuți la îndreptarea purtării celorlalți.

15. Iertarea ferește de un rău și mai mare

الخامس عشر: ربما كان انتقامه ومقابلته سببا لزيادة
 شر خصمه وقوة نفسه وفكرته في أنواع الأذى التي
 يوصلها إليه كما هو المشاهد، فإذا صبر وعفا أمن من هذا
 الضرر، والعاقل لا يختار أعظم الضررين بدفع أدناهما،
 وكم قد جلب الانتقام والمقابلة من شر عجز صاحبه عن
 دفعه، وكم قد ذهبت نفوس ورثاسات وأموال لو عفا
 المظلوم لبقيت عليه.

Al cincisprezecelea: răzbunarea și răspunsul său pot spori răutatea potrivnicului, îndrăzneala sufletului acestuia și preocuparea lui pentru felurile de rău pe care i le-ar putea face, după cum se vede în realitate. Dacă rabdă și iartă însă, este ferit de această vătămare. Omul cu judecată nu alege răul mai mare pentru a-l îndepărta pe cel mai mic. Cât rău au adus răzbunarea și răspunsul, pe care apoi omul nu l-a mai putut înlătura! Câte vieți, poziții de conducere și averi nu s-au pierdut, deși ar fi fost păstrate dacă cel nedreptățit ar fi iertat!

Ibn Taymiyyah — text de bază

Comentariul lui al-Badr

Adică răzbunarea pe cel care i-a făcut rău poate să-i sporească acestuia răutatea și să o înmulțească. Poate să vină din partea lui un rău căruia nu-i poate face față. Astfel, răbdând răul său, înlătură un rău mai mare. Omul se poate răzbuna pe cel care i-a făcut rău, iar răufăcătorul poate căpăta putere asupra lui cu un rău mai mare și cu lucruri cărora el nu le poate face față. Prin

respingerea răului cu bine își găsește ocrotire de un rău și mai mare.

16. Să nu ajungă el însuși nedrept

السادس عشر: أن من اعتاد الانتقام ولم يصبر لابد أن
يقع في الظلم، فإن النفس لا تقتصر على قدر العدل
الواجب لها لا علما ولا إرادة، وربما عجزت عن
الاقتصار على قدر الحق، فإن الغضب يخرج بصاحبه
إلى حد لا يعقل ما يقول ويفعل، فبينما هو مظلوم
ينتظر النصر والعز إذا انقلب ظالما ينتظر المقت
والعقوبة.

Al șaisprezecelea: cel care se obișnuiește cu răzbunarea și nu răbdă va ajunge negreșit să nedreptățească. Sufletul nu se mărginește, nici prin cunoaștere, nici prin voință, la măsura dreptății care i se cuvine și poate să nu fie în stare să se oprească la măsura dreptului său. Mânia îl duce pe om până într-acolo încât nu mai judecă ceea ce spune și face. Astfel, din nedreptățit care aștepta ajutorul și cinstea, se prefăce pe neașteptate într-un nedrept care așteaptă mânia și pedeapsa.

Ibn Taymiyyah — text de bază

Comentariul lui al-Badr

Adică răbdarea este mai sigură pentru tine și îți păstrează mai curată răspunderea, căci, dacă lucrezi la răzbunare și la pedepsirea cu aceeași măsură, după cum a spus Allah Preaînaltul:

﴿وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ﴾

„Dacă pedepsiți, pedepsiți pe măsură a ceea ce vi s-a făcut.”

Fragment coranic; Coran 16:126

se poate să depășești aceeași măsură, fie și cu puțin. Prin aceasta te-ai expus păcatului și nedreptății, iar Allah nu-i iubește pe cei nedrepți.

Cine este acela care poate cântări pedeapsa cu asemenea precizie încât să nu depășească prin ea măsura răului primit?! Răbdarea este, așadar, mai sigură și păstrează mai curată răspunderea, pe lângă marile virtuți ale răbdării pomenite mai înainte.

17. Ispășirea păcatelor și înălțarea treptelor

السابع عشر: أن هذه المظلمة التي ظلمها هي سبب إما
لتكفير سيئته أو رفع درجته، فإذا انتقم ولم يصبر لم
تكن مكفرة لسيئته ولا رافعة لدرجته.

Al șaptesprezecelea: nedreptatea care i s-a făcut este un prilej fie de ispășire a păcatului său, fie de înălțare a treptei sale. Dacă se răzbună și nu rabdă, ea nu-i mai ispășește păcatul și nu-i mai înalță treapta.

Ibn Taymiyyah — text de bază

Comentariul lui al-Badr

Adică această răbdare aduce ispășirea păcatelor și înălțarea treptelor. Dacă se răzbună, pierde pentru sine această mare cale de ispășire a păcatelor și de înălțare a treptelor.

18. Răbdarea și iertarea îi aduc sprijinitori

الثامن عشر: أن عفوه وصبره من أكبر الجند له على خصمه، فإن من صبر وعفا كان صبره وعفوه موجبا لذل عدوه وخوفه وخشيته منه ومن الناس، فإن الناس لا يسكتون عن خصمه وإن سكت هو، فإذا انتقم زال ذلك كله. ولهذا تجد كثيرا من الناس إذا شتم غيره أو آذاه يحب أن يستوفي منه، فإذا قابله استراح وألقى عنه ثقلا كان يجده.

Al optsprezecelea: iertarea și răbdarea sunt unele dintre cele mai puternice oști ale sale împotriva potrivnicului. Pentru cel care rabdă și iartă, răbdarea și iertarea fac ca vrăjmașul să se simtă umilit, să se teamă și să fie îngrijorat de el și de oameni. Oamenii nu vor tăcea în fața potrivnicului său, chiar dacă el tace. Dacă se răzbună însă, toate acestea dispar. De aceea vezi că mulți oameni, când îl insultă pe altul ori îi fac rău, doresc ca acesta să-și ia dreptul de la ei. Când acesta le răspunde, se simt ușurați și scapă de o greutate pe care o simțeau.

Ibn Taymiyyah — text de bază

Comentariul lui al-Badr

Adică, dacă ierți și rabzi, iertarea și răbdarea ta vor fi o oaste în sprijinul tău împotriva potrivnicului. Pentru cel care rabdă și iartă, răbdarea și iertarea îl fac pe vrăjmaș să se simtă umilit, să se teamă și să fie îngrijorat de oameni. Oamenii nu vor tăcea în privința lui și vor sta în locul celui răbdător, apărându-l, luându-i partea și făcându-i dreptate, fără ca el să le ceară. El a dobândit aceasta numai prin răbdare, îndurare și iertare. Acestea îi lasă celui care ți-a făcut rău umilință, iar ție îți aduc dintre oameni

ajutoare, sprijinitori și oști pe care Allah ți le pregătește ca să te apere și să oprească răul celui care te-a vătămat.

19. Iertarea are noblețe și cinste

التاسع عشر: أنه إذا عفا عن خصمه استشعرت نفس
خصمه أنه فوقه وأنه قد ربح عليه، فلا يزال يرى نفسه
دونه، وكفى بهذا فضلا وشرفا للعفو.

Al nouăsprezecelea: dacă îl iartă pe potrivnicul său, sufletul potrivnicului va simți că cel care l-a iertat îi este superior și că a câștigat asupra lui. Va continua să se vadă mai prejos decât el.

Aceasta este suficientă virtute și cinste pentru iertare.

Ibn Taymiyyah — text de bază

Comentariul lui al-Badr

Este suficientă virtute și cinste pentru iertare faptul că acela care îi iartă pe oameni pentru răul pe care i l-au făcut simte în sine că este deasupra potrivnicului său și mai înalt decât el. În realitate, aceasta înseamnă cinste și înălțare, după cum am văzut în hadithul Profetului ﷺ: „Allah nu-i sporește robului prin iertare decât cinstea.”⁸ Aceasta îi este robului mai folositoare și îi înalță mai mult poziția și rangul decât să se răzbune pe cel care i-a făcut rău.

8 Trimiterea la sursa sa a fost dată mai înainte, la p. 19 a ediției arabe.

20. O faptă bună cheamă alte fapte bune

العشرون: أنه إذا عفا وصفح كانت هذه حسنة فتولد له حسنة أخرى، وتلك الأخرى تولد له أخرى، وهلم جرا، فلا تزال حسناته في مزيد، فإن من ثواب الحسنة الحسنة، كما أن من عقاب السيئة السيئة بعدها. وربما كان هذا سببا لنجاته وسعادته الأبدية، فإذا انتقم وانتصر زال ذلك.

Al douăzecilea: dacă iartă și trece cu vederea, aceasta este o faptă bună care îi naște o altă faptă bună; aceea îi naște încă una, și tot așa. Faptele sale bune vor spori neîncetat, căci printre răsplățile unei fapte bune se numără o altă faptă bună, după cum printre pedepsele unei fapte rele se numără fapta rea care o urmează. Poate că aceasta va fi pricina izbăvirii și a fericirii sale veșnice. Dacă se răzbună și își face singur dreptate, toate acestea dispar.

Ibn Taymiyyah — text de bază

Comentariul lui al-Badr

Adică iertarea și trecerea cu vederea sunt dintre faptele bune ale robului. Printre răsplățile unei fapte bune se numără fapta bună care o urmează. Când apare o faptă bună, ea o cheamă pe sora ei, iar faptele bune se înmulțesc și sporesc pentru rob. Dacă se răzbună pentru sine însă, pierde aceste fapte bune care s-ar fi înmulțit și aceste binefaceri care s-ar fi urmat una după alta.

Îndemnuri de încheiere

Așadar, acestea sunt temeiuri mărețe și lucruri folositoare pe care imamul de seamă, Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — le-a pomenit și care îl ajută pe rob să rabde răul făcut de oameni. A pomenit înțelesuri mărețe și observații nobile asupra cărora fiecare musulman ar trebui să cugete și din care ar trebui să tragă folos, ca ele să-i fie de ajutor, cu îngăduința lui Allah — Binecuvântat și Preaînalt este El! —, în dobândirea acestei răbdări și în împlinirea acestui rang măreț.

Allah să-i dăruiască acestui imam cea mai bună răsplată pentru acest sfat și această lămurire! Îl rugăm pe Allah Cel Generos să ne facă tuturor de folos ceea ce ne-a învățat, să ne sporească știința, să ne îndrepte toate treburile și să nu ne lase în seama propriilor suflele nici cât o clipire de ochi.

La încheiere vă dau două îndemnuri.

Primul îl privește pe fiecare dintre noi în parte: să revină asupra acestor douăzeci de lucruri pe care el — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — le-a pomenit și să cugete la ele pe îndelete, străduindu-se să le înțeleagă bine, până când se vor statornici în suflet și se vor adânci în inimă. Astfel, cu îngăduința lui Allah — Binecuvântat și Preaînalt este El! —, îl vor ajuta să aibă această răbdare. Să le aducă în minte în împrejurările în care oamenii îi fac rău, pentru ca aceste frumoase înțelesuri pe care el — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — le-a pomenit și folosul deplin nădăjduit să se împlinească, cu îngăduința lui Allah.

Al doilea: să ne străduim să răspândim aceste mari foloase. Mijloacele de răspândire s-au înmulțit, atât cele electronice, cât și cele pe hârtie. Cel care îndrumă către bine este asemenea celui care îl împlinește, după cum a spus nobilul nostru Profet ﷺ.⁹ Să

9 Relatat de Muslim, nr. 1893, din hadithul lui Abū Mas‘ūd al-Anṣārī — Allah să fie mulțumit de el!

ajutăm la stăvilirea înmulțirii relelor și a agresiunii dintre musulmani. Numai de la Allah vine reușita.

Închei cu rugă prin care el — Allah Preaînaltul să aibă milă de el! — își încheia adesea cuvintele: Îl rog pe Allah Cel Măreț să ne călăuzească pe noi și pe toți frații noștri pe calea Sa cea dreaptă, calea celor pe care Allah i-a copleșit cu harul Său: profeții, cei deplin sinceri, martirii și cei drepți. Cât de buni însoțitori sunt aceștia! Allah ne este de ajuns și El este cel mai bun Ocrotitor. Laudă lui Allah, Domnul lumilor! Allah să-l binecuvânteze pe Profetul nostru Muḥammad, familia și companionii săi și să le dăruiască pace din belșug!

EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Răbdarea în fața răului făcut de oameni

Douăzeci de îndrumări ale lui Ibn Taymiyyah despre răbdare
și iertare, lămurite de ‘Abd ar-Razzāq al-Badr: cum să ne
păstrăm inima curată, să ne stăpânim sufletul și să căutăm
răsplata lui Allah atunci când oamenii ne fac rău.

Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah

Comentariu: ‘Abd ar-Razzāq al-Badr

Institutul Tawhid

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro